

OVERORDNET ANALYSE

PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2016–2019

Selskapskontroll

Eierskapskontroll

Forvaltningsrevisjon

STRAND KOMMUNE
AUGUST 2016

INNHold

Denne analysens målgrupper er kontrollutvalget, andre folkevalgte og administrasjonen i kommunen.

Analysen er et offentlig dokument og skal være tilgjengelig også for media og andre interesserte.

Det understrekes at analysen er på et overordnet nivå. Nærmere undersøkelser av vesentlighet og risiko vedrørende kommunens selskaper, kan medføre at også andre forhold kommer frem.

Innhold.....	3
1 Innledning	4
1.1 Hjemmel for selskapskontroll	4
1.2 Aktuelle organisasjons- og selskapsformer	5
1.3 Formålet med selskapsdannelser og valg av selskapsform	6
1.4 Selskaper omfattet av selskapskontroll.....	7
1.5 Foreninger og stiftelser.....	8
1.6 Vesentlighet og risiko i selskaper eid av kommuner	9
1.7 Metode for gjennomføring av analysen	10
1.8 Hyppighet av selskapskontroller	10
1.9 Selskaper/virksomheter ikke underlagt selskapskontroll	10
1.10 Lovendringer og trender vedrørende kommunale selskaper	11
2 Selskapenes vesentlighet og risiko	15
2.1 Kommunens selskaper	15
2.2 Heleide aksjeselskaper	16
2.3 Interkommunale selskaper	19
2.4 Deleide aksjeselskaper	21
2.5 Andre selskapsformer	22
2.6 Indirekte eierskap.....	23
3 Forslag selskapskontroller.....	24
3.1 Utførte selskapskontroller 2004-2015	24
3.2 Forslag selskapskontroller 2016-2019	25

1 INNLEDNING

1.1 HJEMMEL FOR SELSKAPSKONTROLL

Oversikt over lovhjemler

Iht. kommuneloven § 77.5 skal kontrollutvalget påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. Det er innsynsrett i heleide (fylkes)kommunale selskaper iht. kommuneloven § 80. Nærmere bestemmelser om selskapskontroll fremkommer av kontrollutvalgsforskriften.

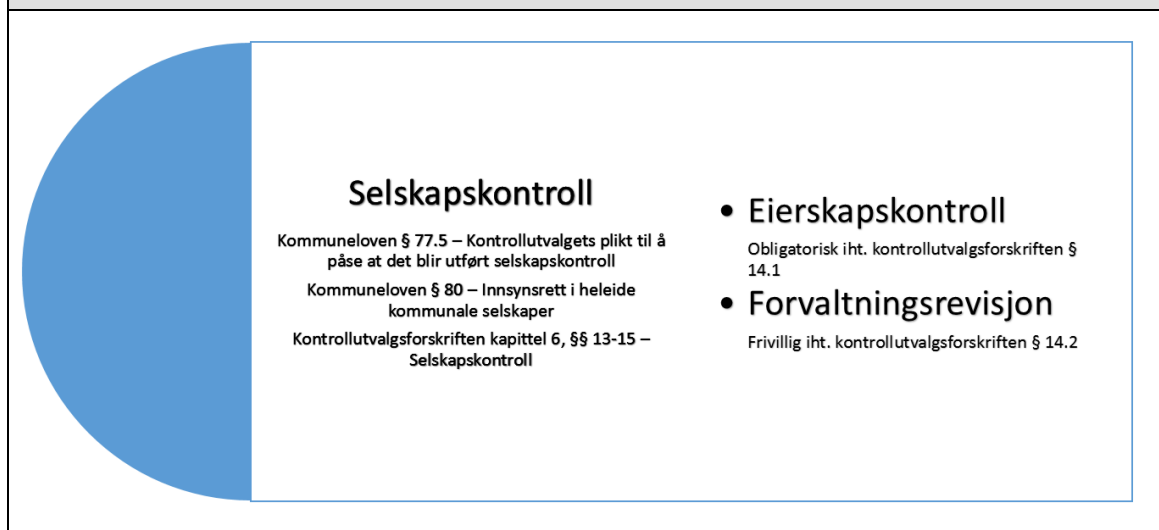
Kontrollutvalgsforskriften § 13 (vår utheving)

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en **plan** for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baseres på en **overordnet analyse** av kommunens eller fylkeskommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Selskapskontrollen i det enkelte selskap

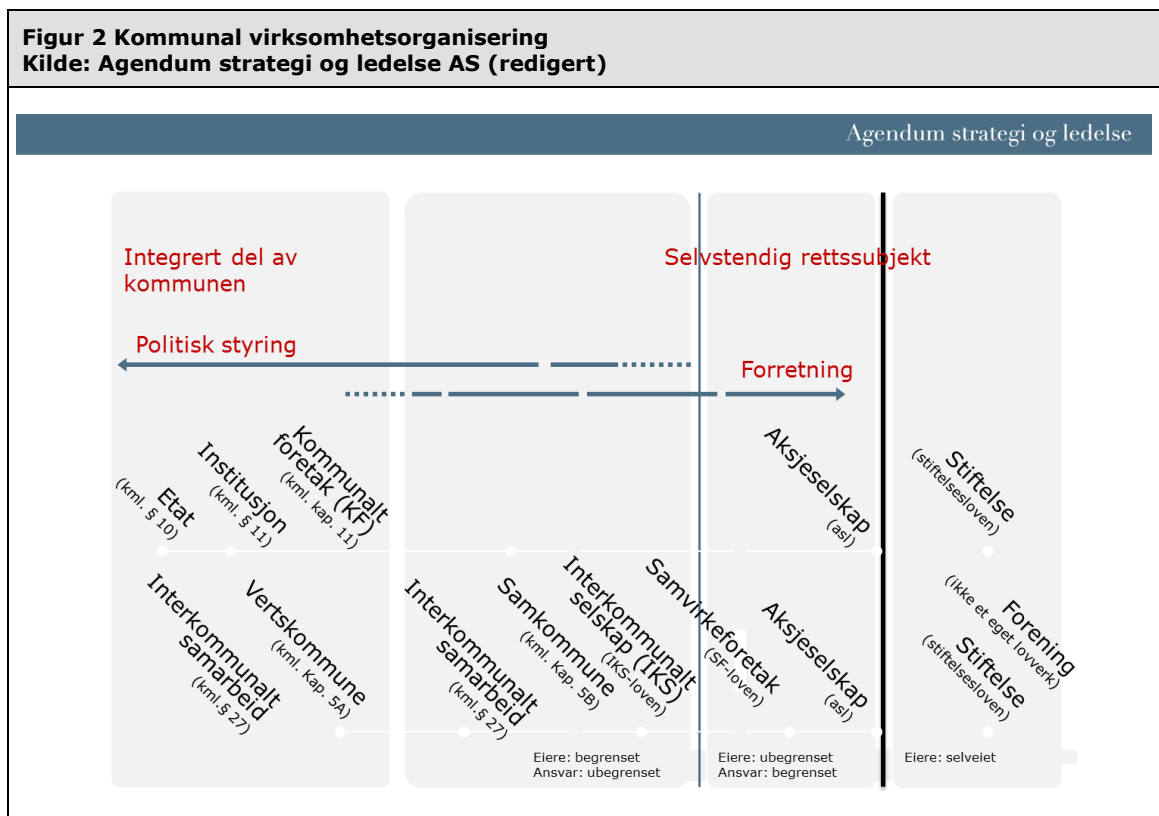
Innholdsmessig deles selskapskontroll i to komponenter (eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon). **Eierskapskontroll** er den obligatoriske delen av selskapskontroll, jf. kontrollutvalgsforskriften § 14.1. Den omfatter kontroll med forvaltningen av kommunens/fylkeskommunens eierinteresser, herunder å kontrollere om den som utøver eierinteressene gjør dette i samsvar med kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger. **Forvaltningsrevisjon** er den frivillige delen av selskapskontroll, jf. kontrollutvalgsforskriften § 14.2, og er nærmere omtalt i den kommunale revisjonsforskriften.

Figur 1 Lovhjemler for selskapskontroll

1.2 AKTUELLE ORGANISASJONS- OG SELSKAPSFORMER

Nedenfor har vi tatt med en figur som viser hvordan kommunen kan velge å organisere sin egen virksomhet. Organiseringen øverst gjelder kommunen som «eneeier», mens organiseringen nederst omfatter flere kommuner eller andre eiere. Muligheten til eierstyring er sterkest til venstre i figuren, for så å falle bortover.

Figuren viser lovhjemler for de aktuelle organisasjons- og selskapsformer. Etat /avdeling e.l. og institusjon er virksomheter i selve kommunen. Etat/avdeling e.l. er den vanlige organiseringen i en kommune. Institusjon er en kommunal enhet organisert med eget styre. Slike enheter er av mer samfunnsmessig karakter (eksempelvis skole, helseinstitusjon o.l.).

Etablering av kommunale foretak er en beslutning om hvordan kommunen vil organisere sin egen virksomhet og tjenesteproduksjon på. Kommunalt foretak er en organisasjonsform som er utformet med tanke på organisering av mer forretningspreget virksomhet, men hvor det allikevel er et ønske om å knytte virksomheten tettere opp til de sentrale kommunale organene.¹ Formålet med etableringen kan være begrunnet i særløvgivning eller ønsket om å skille ut utførerleddet.

Aksjeselskapsformen kan anses godt tilpasset for virksomheter som opererer i et marked med risiko- og konkurranseeksponering.

¹ Kommunalt foretak avløste i sin tid den gamle organisasjonsformen kommunal bedrift i kommuneloven § 11.

IKS-formen kan anses godt tilpasset for virksomheter som håndterer kommunale oppgaver i egenregi for eierne (deltakerne) og hvor det ellers ikke er aktuelt med fortjeneste/utbytte (typisk virksomheter som driver med kultur, idrett eller under selvkostregimet). Slike selskap opprettes gjerne når dette gir en effektivitet i kommunenes tjenesteproduksjon. Dersom det drives næring med fortjeneste/utbyttmuligheter i et IKS, vil dette ofte være skilt ut i heleide datterselskaper som er aksjeselskaper.

Interkommunalt samarbeid gjelder selskaper til løsning av felles kommunale oppgaver. Dette står to steder i figuren. Dette skyldes at samarbeidet både kan være en del av kommunen eller et eget juridisk selskap (IS). Hvorvidt et interkommunalt samarbeid er et eget juridisk selskap, avhenger av selskapets selvstendighet i forhold til kommunene.

Samvirkeforetak, samkommune og vertskommune er egne organisasjonsformer. Samvirkeforetak er eid og styrt av medlemmene som har nytte av den virksomhet som drives. Det er særlig utbredt innen detaljhandel, landbruk, bolig og fiskeri, men har vært lite brukt av kommunene. Samkommune er et forpliktende samarbeid inngått mellom to eller flere kommuner for å løse felles oppgaver. Det er nesten ingen kommuner organisert som samkommune og organisasjonsformen er på veg ut. Den ble opphevet av Stortinget i april 2016. Dette skyldes arbeidet med kommunereformen hvor kommunesammenslåing anses som et bedre alternativ enn samkommune. Vertskommune går ut på at flere kommuner overlater til en bestemt kommune – vertskommune – å utføre oppgaver for disse kommunene. Vertskommune er en del av kommunen.

Opprettelsen av foreninger og stiftelser har ett eller flere bestemte formål. Dette kan være av humanitær, sosial, økonomisk eller annen art.

1.3 FORMÅLET MED SELSKAPSDANNELSER OG VALG AV SELSKAPSFORM

De fleste kommunale selskapsdannelser er et resultat av en fellessatsing av kommunene. Ofte vil det ligge flere motiver til grunn for at kommunene etablerer et foretak eller selskap, eller går inn som medeier eller deltaker sammen med andre.

Motiver for kommunens eierskap i det enkelte selskap (selskapsdannelsen) og valg av selskapsform fremkommer av saksutredningene som i sin tid ble utarbeidet. Det samme gjelder kommunens motiver for å gå inn på eiersiden i eksisterende selskaper. Dette siste vil kunne være aktuelt fra tid til annen. Eierne står ganske fritt i valg av selskapsform. Aksjeselskapsformen er imidlertid lovkrav/anbefaling for en rekke typer virksomheter (energiproduksjon, arbeidsmarkedsbedrifter og bompengeselskaper).

Selskapsdannelsene begrunnes gjerne i fem ulike motiver. Vi har listet disse opp i tabellen nedenunder. Motivene for etableringen av selskaper er imidlertid ofte sammensatte.

Tabell 1 Kommunenes motiver for eierskap

Motiver for eierskap (kommunale selskaper):

- Finansielt motivert (økonomisk utbytte/reduert økonomisk risiko)
- Effektivisering av tjenesteproduksjonen (fellesløsninger)
- Samfunnsøkonomisk motivert (samfunnsøkonomiske resultater)
- Politisk motivert (posisjonere kommunen/regionen)
- Regionalpolitisk motivert (posisjonere regionen)

Etablering av datterselskaper

Datterselskap etableres gjerne som følge av at en ønsker å skille ut spesifiserte deler av virksomheten, hvor oppfølging med egne regnskaper og rapporteringer anses hensiktsmessig. Et annet forhold er at dette også skal motvirke kryssubsidiering. I tillegg kan det være risikomessige og skattemessige grunner. Oppretting av datterselskap foretas av morselskapet, men må være hjemlet/tillatt iht. vedtekter/selskapsavtaler. Dette trenger ikke stå direkte. Det kan formuleres som at selskapet kan delta/investere i andre samarbeidspartnere/selskaper som har tilknytning til formålet. Eierne i morselskapet vil normalt ikke godkjenne selve opprettingen.

1.4 SELSKAPER OMFATTET AV SELSKAPSKONTROLL

Selskapskontroll omfatter alt kommunalt eierskap som er organisert med hjemmel i andre lover enn kommuneloven samt interkommunale samarbeid etter kommuneloven og som er egne rettssubjekt. Inkludert er dermed aksjeselskaper (AS), interkommunale selskaper (IKS), samvirkeforetak (SA) samt nevnte interkommunale samarbeid (IS). Samvirkeforetak er ikke nevnt i kommuneloven § 80 (se nedenfor) og de er nok derfor så langt ikke omfattet av innsynsbestemmelsen i kommuneloven.

Utenfor rekkevidden av selskapskontroll er kommunale foretak (KF), interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekt og vertskommuner. Slike virksomheter vil imidlertid kunne kontrolleres som en del av kommunen på samme måte som etat /avdeling e.l. og institusjon. Heller ikke foreninger og stiftelser er omfattet av regelverket om selskapskontroll ettersom de er selveide. Det kan likevel være innsynsrett her iht. vedtekter eller gjennom vilkår for kommunale tilskudd.

SELSKAPSKONTROLL AV HELEIDE OG DELEIDE SELSKAPER

Kontrollutvalgets plikt til å gjennomføre selskapskontroll påvirkes ikke av eierskapets omfang eller av hvem som er medeiere. Selskapskontrollens innhold og omfang kan imidlertid bli påvirket av dette.

Det vises her til kommuneloven § 80:

I interkommunale selskaper, i interkommunale styrer² og i aksjeselskaper der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer, har kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, så vel fra selskapets daglige leder som fra styret og den valgte revisor for selskapet. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.

Vi kaller selskaper iht. kommuneloven § 80 for **heleide** selskaper. Andre selskaper kaller vi **deleide** selskaper. I deleide selskaper vil det også være andre typer eiere (typisk private eller staten). I deleide selskaper kan det **ikke** kreves innsyn etter lovreglene. Dette gjelder uansett hvor liten/stor de andre eiernes eierandeler er. I slike tilfeller må selskapskontrollen basere seg på innsyn i åpne kilder eller alternativt på et utvidet innsyn etter særskilt avtale med de øvrige eierne. Innsynsrett kan en sjelden gang være regulert i selskapenes vedtekter.

1.5 FORENINGER OG STIFTELSE

Foreninger og stiftelser³ er selveide, og eierstyring kan derfor i prinsippet ikke foretas. Begrepet «foreninger» omfatter mange forskjellige typer av sammenslutninger. Felles for dem alle er at det ikke er ett eget lovverk som regulerer «foreningsretten» eller de juridiske spørsmål knyttet til slike foreninger. For stiftelser er det utarbeidet ett eget lovverk. I stiftelsesloven § 7 er det bestemmelser om stiftelsestilsyn, som skal føre tilsyn og kontroll med at forvaltningen av stiftelsene skjer i samsvar med stiftelsens vedtekter og stiftelsesloven. I vedtektene kan det bestemmes at stiftelsen skal ha andre organer enn styre og daglig leder, jf. stiftelsesloven § 36. Her står det bl.a. at disse organene kan få tildelt myndighet til å velge/avsette styremedlemmer, føre tilsyn eller beslutte gransking av stiftelsen.

² Interkommunale styrer er her interkommunale samarbeid som er eget rettssubjekt.

³ En stiftelse kan være en alminnelig stiftelse eller en næringsdrivende stiftelse. Næringsdrivende stiftelser har næringsvirksomhet som formål eller driver med næringsvirksomhet direkte eller indirekte, jf. stiftelsesloven § 4. Et legat er ikke så ulikt en stiftelse, men det er ikke noen selskapsform. Et legat har som formål å tildele midler fra en pengegave til personer som oppfyller bestemte kriterier.

1.6 VESENTLIGHET OG RISIKO I SELSKAPER EID AV KOMMUNER

- **Hvor viktig er selskapet for kommunens målsettinger?**
 - Økonomisk bidragsyter til kommunen
 - Forvalter store verdier for kommunen
 - Leverer viktige kommunale tjenester
 - Oppnår et politisk mål for kommunen

- **Hvor stor risiko er det for at formålet med eierskapet ikke nås?**
 - Risiko for at selskapet ikke driver i tråd med kommunestyrets vedtak og forutsetninger
 - Risiko for at selskapet ikke driver i tråd med kommunenes eierstrategier og vedtatt eierstrategi for selskapet (for selskaper som har dette)
 - Risiko for at den som forvalter kommunens eierinteresser i selskapet ikke gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger
 - Risiko for manglende politisk styring med oppgaver/tjenester som utføres av selskapet på vegne av kommunene
 - Risiko for at selskapet ikke drives i tråd med lover og regler (herunder lovregler om offentlige anskaffelser, offentlighet og arbeidsmiljø/HMS)
 - Risiko for manglende åpenhet/meroffentlighet om selskapets virksomhet
 - Risiko for at tjenestetilbudet og de leverte tjenestene ikke er tilfredsstillende
 - Risiko for at selskapet ikke drives på en økonomisk forsvarlig måte
 - Risiko for at svake driftsresultater, store budsjettoverskridelser eller store investeringer medfører redusert avkastning/utbytte, økte kommunale tilskudd til driften eller behov for kapitalinnskudd

Det nevnes også risikoer vedrørende rolleblandinger/inhabilitet, samhandlingen mellom selskaper i konsern og tilknyttede selskaper, praktisering av selvkostregler, skille mellom selvkostdel og næringsdel (herunder om kryssubsidiering), større investeringer, deltagelse i andre selskaper og etablering av datterselskaper.

Her er det listet opp mange ulike typer risikoer. Dette er generelle risikoer. Risikoene i punkt 2 (tabellene) tar for seg konkrete risikoer ut fra det som står i selskapenes siste årsberetninger, innspill fra rådmennene og ordførerne, informasjon fra den interkommunale eierskapsgruppen⁴ og vår egen informasjon. Men ved selskapskontroll av det enkelte selskap, vil alle risikoene være aktuelle som problemstillinger.

⁴ Den interkommunale eierskapsgruppen er administrativ og består av kommunene Gjesdal, Hå, Klepp, Randaberg, Sandnes, Sola, Stavanger og Time, samt Rogaland fylkeskommune. Administrasjonene/rådmennene har her et løpende samarbeid. Samarbeidet legger til rette for en koordinert eieroppfølging av selskaper med flere eiere, og bidrar til kompetanseoverføring knyttet til prinsipper og retningslinjer for deltakernes eierstyring. Eierskapspolitiske problemstillinger diskuteres og det utarbeides felles svar, brev og saksutredninger i saker på området. For selskaper som kommunene eier sammen, utarbeides det forslag til felles eierstrategier. Forslagene utarbeides i samråd med selskapene.

1.7 METODE FOR GJENNOMFØRING AV ANALYSEN

Vi har gjennomført følgende prosess:

- Innhentet oversikt over kommunens eierskap (selskapene)
 - Dette gjelder både heleide og deleide selskaper
- Utarbeidet oversikt over selskapene
 - Selskapenes formål (iht. BR-Registrene)
 - Selskapenes vesentlighet ut fra:
 - Vår vurdering av selskapenes betydning for kommunen
 - Innspill fra rådmennene og ordførerne
 - Risikomomenter i selskapene ut fra:
 - Selskapenes årsberetninger for 2015⁵
 - Innspill fra rådmennene og ordførerne
 - Informasjon fra den interkommunale eierskapsgruppen
 - Vår kjennskap til risikoer vedrørende selskapene
- På dette grunnlag har KU satt opp forslag til selskapskontroller (jf. punkt 3.2)

1.8 HYPPIGHET AV SELSKAPSKONTROLLER

Alle selskaper bør kontrolleres i løpet av en viss periode for å sikre at de forholder seg til lovregler (offentlighetsloven, lovregler om offentlige anskaffelser og andre lover som måtte være aktuelle). Det samme gjelder politiske vedtak og føringer for selskapene. Disse forholdene er et risikoområde når en kommer langt nok ut eller bort fra kommunestyrene/fylkestingene. I punkt 2 har vi listet opp alle kommunens selskaper og i punkt 3.1 fremgår det hvilke av disse selskapene som har hatt selskapskontroller.

1.9 SELSKAPER/VIRKSOMHETER IKKE UNDERLAGT SELSKAPSKONTROLL

Som nevnt foran i punkt 1.4 er kommunale foretak, interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekt, vertskommunesamarbeid, foreninger og stiftelser utenfor rekkevidden av selskapskontroll. Kommunale foretak, interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekt og vertskommunesamarbeid vil kunne kontrolleres som en del av kommunen på samme måte som etat/avdeling e.l. og institusjon, mens foreninger og stiftelser kan kontrolleres dersom det er innsynsrett iht. vedtekter eller gjennom vilkår for kommunale tilskudd.

Kontrollutvalget vil i planperioden ta nærmere stilling til hvilke selskaper/virksomheter som her skal kontrolleres. Dette ligger under forvaltningsrevisjonen.

⁵ Spesielt styreberetninger (det som står om risikoer/utfordringer), de økonomiske resultater og revisors beretninger.

1.10 LOVENDRINGER OG TRENDER VEDRØRENDE KOMMUNALE SELSKAPER

Foreslåtte lovendringer har betydning for rammevilkårene til kommunale selskaper.

NY KOMMUNELOV (HØRING)

Det er på høring ny kommunelov med høringsfrist 06.10.16. Lovutvalget har her kommet med forslag til en del endringer vedrørende kommunale selskaper.

Ny overordnet bestemmelse og nye samarbeidsformer

Utvalget foreslår å ta inn en overordnet bestemmelse i loven (kapittel 17) som slår fast at kommuner kan samarbeide om å utføre felles oppgaver. Det foreslås også to nye samarbeidsformer til erstatning for interkommunalt samarbeid etter § 27 i gjeldende kommunelov. Dette er regionråd (kapittel 18) og oppgavefelleskap (kapittel 19). Regionråd skal være politiske samarbeidsorganer som behandler generelle samfunnsproblemer på tvers av kommunegrensene i den region rådet representerer. De skal ikke være tjenesteproduserende organer. Kommunale oppgavefelleskap er beregnet på samarbeid om enkeltstående tjenester. Modellene er ment å være enklere samarbeidsordninger sammenlignet med f.eks. samarbeid etter lov om interkommunale selskaper.

Lovkrav om eierskapsmelding

Utvalget foreslår i kapittel 27 å innføre et krav om at kommunene skal utarbeide eierskapsmelding for virksomhet som drives i selskaper mv. Eierskapsmeldingen skal utarbeides minst én gang i valgperioden og skal også omfatte kommunale foretak.

Kommunale foretak

Utvalget foreslår at medlemmer og varamedlemmer av kommunestyret ikke skal kunne velges til styret i kommunale foretak. Dette for å unngå uheldige dobbeltroller.

LOV OM INTERKOMMUNALE SELSKAPER (IKS-LOVEN) – ENDRINGSFORSLAG

Det har vært på høring endringer i IKS-loven med høringsfrist 20.02.15. Endringer er enda ikke satt i verk.

Høringsnotatet inneholder forslag om at IKS-lovens ansvarsregler erstattes av nye regler om begrenset deltakeransvar. Videre åpnes det for at interkommunale selskaper kan tas under ordinær konkursbehandling. Det foreslås også andre endringer i IKS-loven som en konsekvens av at det innføres begrenset ansvar, som nye regler om selskapskapitalen og regler som skal styrke vernet om kreditor når det ubegrensede ansvaret faller bort. Det foreslås å lovfeste et krav om at interkommunale selskaper skal ha en forsvarlig egenkapital.

De foreslåtte endringer er en konsekvens av å gjøre tilpasninger til regelverket om offentlig støtte ved å sikre mest mulig like konkurransevilkår mellom offentlige og priva-

te aktører som opptrer i markedet. KMD sin foretrukne løsning er å åpne for at et IKS kan gå konkurs, kombinert med at det innføres begrenset deltakeransvar, samt stilles krav om at selskapet til enhver tid skal ha en forsvarlig egenkapital ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i selskapet. Ved sin høringsuttalelse ber KS departementet vurdere nærmere om ikke det er en bedre løsning å reservere IKS-formen for virksomheter som er av ikke-økonomisk karakter.

OFFENTLIGHETSLOVEN – EVALUERINGSRAPPORT

Det har vært på høring evaluering av offentlighetsloven med høringsfrist 25.05.16. Høringsinstansene ble bedt om å komme med innspill og kommentarer til evalueringsrapporten.

Til departementets⁶ videre arbeid med dette har KS Bedrift gitt følgende innspill:

- Vi ber departementet gjøre en vurdering av om det fortsatt er behov for at offentlighetsloven gjelder for kommunalt eide bedrifter.
- Dersom departementet vurderer det slik at offentlighetsloven fortsatt skal gjelde for kommunalt eide bedrifter, ber vi om:
 - At man ser nærmere på om loven kan klargjøres, bl.a. hva som ligger i at virksomheten «hovedsakelig» driver næringsvirksomhet.
 - At departementet vurderer om det kan være hensiktsmessig med et generelt unntak for de minste offentlig eide bedriftene.

NIBR (NORSK INSTITUTT FOR BY- OG REGIONFORSKNING) RAPPORT 2015:1

NIBR-rapporten om «Kommunale selskap og folkevalgt styring gjennom kommunalt eierskap» foreslår bl.a. å inkludere eierskapsmelding og eierstrategi i kommuneplanens samfunnsdel. Da vil eierskapspolitikken bli gjennomgått hvert år når kommuneplanen skal rulleres. Eierskapspolitikken vil få en forankring i brede politiske prosesser, der sakene blir lagt fram for sentrale politiske organer og berørte interesser, og de vil være offentlige.

Iht. NIBR-rapporten viser forskning at administrasjonen har en viktig støttefunksjon for at de folkevalgte skal kunne ivareta sine roller på en god måte. Det anbefales at kommunene utvikler kompetanse i det administrative apparatet knyttet til den folkevalgte eierstyringen, både for utvikling av rutiner og prosedyrer, og for å følge med på oppgavene og virksomhetene, og for å gi råd til folkevalgte om eierskapspolitikken.

KOMMUNALE SELSKAPERS SAMFUNNSANSVAR

Samfunnsansvar handler i hovedsak om å ta sosiale og miljømessige hensyn utover det som er lovpålagt.

⁶ Justis- og beredskapsdepartementet.

Kommunale selskaper forvalter fellesskapets verdier. De leverer grunnleggende tjenester til innbyggerne og er viktige kompetansemiljøer i sine lokalsamfunn. Dette stiller krav til etisk og forsvarlig drift. Bedriften må ha en arbeidskultur som sikrer at man følger lover og regler samt at man drøfter etiske problemstillinger når de oppstår.

Store selskaper som følger regnskapsloven er i årsberetningen pliktige til å ta med en redegjørelse av hvordan de håndterer samfunnsansvar.⁷ Selskapsansvar er gjerne også en av kommunenes overordnede eierstrategier og dermed omtalt i eierskapsmeldingen og eierstrategien for det enkelte selskap (for de selskaper som har dette).

OFFENTLIG STØTTE (EØS-AVTALENS ARTIKKEL 61) – SELSKAPER

Offentlig støtte er direkte eller indirekte økonomiske fordeler fra det offentlige. Offentlig støtte er som hovedregel forbudt, men det finnes en rekke unntak. Bakgrunnen for forbudet er et ønske om konkurranse på like vilkår, og støtte som virker konkurransevridende eller proteksjonistisk er derfor forbudt.

Gjennom næringspolitikken kan myndighetene ta i bruk flere typer virkemidler. De kan f.eks. tilrettelegge for næringsvirksomhet, sikre kapitaltilgang for deler av næringslivet og drive aktivt eierskap. Ved alle disse tiltakene kan det offentlige komme i konflikt med regelverket om offentlig støtte. Det nevnes spesielt kapitaltilførsler, lån og garantier til offentlig eide selskaper.

Stikkordet er ellers krysssubsidiert, som betyr at midler blir flyttet fra skjermet til konkurranseutsatt virksomhet. Det offentlige må treffe tiltak for å hindre at krysssubsidiert skjer.

Politikere og administrasjonen bør tidlig stille spørsmålet om en planlagt støttetildeling er omfattet av regelverket om offentlig støtte, og i så fall, hvilke muligheter og begrensninger som finnes.

OPS (offentlig privat samarbeid)

Næringslivet ønsker ofte at myndighetene går inn på eiersiden i større prosjekter for å kunne tiltrekke seg mer kapital enn de er i stand til på det private markedet. Det finnes forskjellige typer samarbeid mellom offentlige og private organer, hvorav offentlig privat samarbeid (OPS) er et eksempel. Samarbeidet kan medføre at et selskap lettere kan etablere seg på et marked. Dermed får selskapet en forretningsmessig fordel i forhold til andre firmaer som ønsker å etablere seg på det samme markedet. Nyttan av samarbeidet kan dermed innebære en økonomisk fordel for selskapet som må vurderes opp mot regelverket om offentlig støtte.

⁷ Det vises til regnskapsloven § 3-3 c.

Egenregi/Offentlig-offentlig interkommunalt samarbeid

Det offentlige står fritt til å organisere sin virksomhet på den måten de finner mest hensiktsmessig for å løse sine oppgaver. De står fritt til å bestemme om de vil bruke eksterne leverandører eller om de vil bruke egne ressurser. I det siste tilfellet sier man at det offentlige utfører oppgaven/tjenesten i egenregi. Dette kan gjøres alene - eller sammen med andre (fylkes)kommuner eller staten (offentlig-offentlig samarbeid). Det er her flere måter å organisere samarbeidet på. Ulike typer selskapsdannelser er noen av dem. Støttereglene gjelder også slike selskaper dersom de driver økonomisk virksomhet, men det er unntak for lovreglene om offentlige anskaffelser når selskapet utfører sine oppgaver/tjenester i såkalt egenregi for eierne. For at det skal være egenregi kreves det at eier (oppdragsgiver) har kontroll med virksomheten og at omsetningen i all hovedsak skjer til eierne. Private eierandeler uansett størrelse utelukker egenregi.

KS SINE ANBEFALINGER OM EIERSTYRING, SELSKAPSLEDELSE OG KONTROLL

KS har siden 2009 utarbeidet anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll. Siste versjon er fra november 2015 og inneholder 21 anbefalinger. Under hver anbefaling er det gjerne flere forhold som tas opp og anbefales. Anbefalingene justeres og revideres etter behov. De dekker i utgangspunktet områder som ligger i en gråsoner mellom lovregulering og etablert praksis. Anbefalingene gjelder aksjeselskaper (AS), interkommunale selskaper (IKS) og foretak etter kommunelovens kapittel 11. Men de kan selvsagt også brukes/tilpasses ved andre selskapsformer.

Som en del av selskapskontrollene ser vi på det som står i KS sine anbefalinger og hvordan dette er fulgt opp av eierne og selskapet. Flere kommuner har valgt å ta inn sitt forhold til anbefalingene i sin eierskapsmelding.

De tre anbefalingene som går på obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte, utarbeidelse av eierskapsmeldinger samt eierorganets sammensetning og funksjon ser vi på samlet for alle selskaper tilhørende en kommune ved såkalte eierskapsforvaltningsprosjekter. Alle «våre» kommuner har nylig hatt/vil snart ha eierskapsforvaltningsprosjekter. Opplæring av og informasjon til folkevalgte om eierstyring og selskapsledelse kan også foregå i selskapene. De store og viktige selskapene har gjerne dette.

KOMMUNENES STYREREPRESENTASJON

Etikkutvalget i KS har nylig drøftet utfordringer til en del etiske utfordringer og gitt noen råd knyttet til kommunens rolle som eier. Blant anbefalingene er at folkevalgte ikke bør sitte i styret for kommunalt eide foretak og selskap og at kommunestyret bør kjenne til utfordringer som kan oppstå når folkevalgte sitter som styremedlemmer i disse.

2 SELSKAPENES VESENTLIGHET OG RISIKO

Det understrekes at analysen er på et overordnet nivå. Nærmere undersøkelser av vesentlighet og risiko vedrørende kommunens selskaper, kan medføre at også andre forhold kommer frem. Det vises til punkt 1.7 om vår metode for gjennomføring av analysen. Selskaper som kan anses mindre vesentlige for kommunen og hvor risikoen synes liten, er bare listet opp i oversikten.

2.1 KOMMUNENS SELSKAPER

Kommunen er direkte eier i 21 selskaper. Analysen dreier seg mest om kommunens aksjeselskaper og interkommunale selskaper (16 selskaper). En del viktige kommunale formål/tjenester ligger i disse selskapene. Analysen omfatter videre det direkte eierskapet (selskapene). Det tas ikke med datterselskaper etc. Men datterselskaper etc. er inkludert ved ev. selskapskontroller i morselskapene, jf. punkt 3.1 andre avsnitt og punkt 2.6. Det er i all hovedsak drift som er lagt i datterselskaper. Vi tar heller ikke med selskaper som kommunen måtte eie som en del av sin finansforvaltning (typisk aksjefond). Dette er kortsiktige aksjeplasseringer hvor eierstyring ikke er relevant.

Selskapenes vesentlighet

Selskapenes formål, og om selskapene er heleide/tilnærmet kommunalt heleide, vil være av betydning for i hvilken grad selskapene kan anses som vesentlige. Vi har vurdert selskapene Lyse AS og IVAR IKS til å ha svært høy vesentlighet. Dette skyldes selskapenes formål og betydning for kommunen.

Meningene om selskapenes vesentlighet vil gjerne kunne sprike alt etter hvem en spør. Eksempelvis kommunens administrasjon og politikere, de ansatte i selskapene, brukerne av selskapene og meninger om dette for øvrig. Samme selskap vil dessuten kunne ha ulik vesentlighet i den enkelte kommune.

Selskapenes formål

Selskapenes formål er nedtegnet i formålsparagrafene i vedtektene/selskapsavtalene og er felles for eierne. Formålene spenner over flere typer virksomheter, men de er primært regionalrettet. Det nevnes spesielt energi, VAR (vann, avløp og renovasjon), eiendomsutvikling, næringsutvikling, brannvern, kulturformål, arbeidsmarkedsbedrifter og bompengeselskaper.

Selskapenes vedtektsfestede formål er tatt fra BR-registeret. For Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS, Ryfylke IKS og Ryfylke Miljøverk IKS har vi tatt med et utdrag fra formålene.

2.2 HELEIDE AKSJESELSKAPER

Selskap	Eierandel	Selskapets formål	Vesentlighet	Risiko
Avanti Ryfylke	60,00 %	Gjennom fabrikkasjon og annen virksomhet å skape grunnlag for sysselsetting av yrkeshemmede.		<p>AMB bedrifter er inne i en betydelig omstilling. Det skal sentralt utredes nærmere hvor de ulike tiltakene skal plasseres og finansieres. Ordningen med avtaler om levering fra forhåndsgodkjente virksomheter for hhv. avklaring- og oppfølgingstiltak er nå omfattet av anbuds konkurranser etter LOA. Flere bedrifter har tapt anbud som følge av dette.</p> <p>Eierne må omstille virksomheten til en situasjon der oppdragene er betydelig mer konkurranseutsatt og risikoeksponert. Økonomiske nedgangstider i distriktet forsterker dette bildet.</p> <p>Det er mange slike bedrifter i Rogaland. En fusjon er ganske nylig gjennomført mellom to selskaper og hvor det også var inne et tredje selskap i prosessen. Hva kan innspareres ved å slå sammen flere bedrifter?</p>
Lyse	2,53 %	Skape verdier for kundene, eierne og samfunnet. Sørge for en sikker og rasjonell energiforsyning til selskapets kunder. Være en kundeorientert, konkurransedyktig aktør og en attraktiv samarbeidspartner. Kunne tilby kundeløsninger som gir kunden valgfrihet og mulighet for effektive og miljøvennlige energiløsninger. Delta i næringsutvikling og næringsvirksomhet med relevans til kjernevirksomhetene, enten selv eller i samarbeid med andre, gjennom etablering, aksjekjøp, sammenlutninger mv.		<p>Risikobildet i selskapet er svært sammensatt. Dette gjelder både selskapets økonomiske drift og forsynings-sikkerhet (strøm, internett etc.).</p> <p>Det skal foretas omfattende investeringer i nytt ledningsnett på Nord-Jæren de kommende årene.</p>

			<p>Lyse har foretatt store investeringer på gamle og nye forretningsområder siden starten i 1999. Det er mange heleide datterselskaper som ivaretar de forskjellige forretningsområdene.</p> <p>Lovmessige krav om funksjonelt og selskapsmessig skille for alle nettselskaper, kan medføre at flere små Everk blir tatt opp i Lyse.</p> <p>Strømprisene har hatt en nedadgående tendens i flere år. Dette forventes å kunne fortsette.</p> <p>Eierkommunene har forventninger og budsjettering om utbytte (iht. utbytteplanen).</p> <p>Lyse har satset på nye forretningsområder som totalt sett har gitt eierne et godt utbytte. Men satsingen er forbundet med risiko. Velferdssatsingen har ikke vært vellykket. Uventede politiske hindringer og et umodent marked blir brukt som begrunnelser for hvorfor den økonomiske suksessen har uteblitt. Lyse har solgt velferdsbiten, men fortsetter til dels satsingen ved at de er medeier i oppkjøpselskapet.</p>
Ryfast	14,29 %	Finansiere deler av utbyggingen av Ryfast-prosjektet, tilføre godkjente prosjekter kapital herunder lån som forrentes og inndras ved innkreving av bompenger, samt administrere denne ordningen inntil lånene er nedbetalt. Selskapet har ikke ansvar for prioritering av prosjekter og tiltak. Selskapet har ikke erverv som formål.	Selskapet har ikke begynt bompengerperioden. Bygging av vegprosjektet har startet opp. Godkjenning av vegprosjektet ble foretatt av Stortinget i 2012. Byggestart var 2014. Planlagt ferdig 2019.

				<p>Økt bruk av EL-biler kan medføre problemer med betalingen (finansieringen) av vegprosjektet. Forlengelse av bompengerperioden kan bli resultatet. RFK og Stavanger kommune har garantiansvaret for bompengelånet (1.900 mill kr).</p> <p>Stortinget har lagt opp til en overgang til noen få bompengeselskaper.</p> <p>Dette skal bidra til økt profesjonalitet i sektoren av både innkrevingen og finansforvaltningen.</p> <p>Rogaland, Hordaland, Vest-Agder, Aust-Agder og Sogn og Fjordane fylkeskommuner har i juni 2016 vedtatt et felles bompengeselskap for regionen (Sørvest Vegfinans AS). Fylkestingene ser det som ønskelig at en raskt kommer i gang med å fusjonere inn aktuelle bompengeselskaper.</p>
Strand Infrastruktur	100,00 %	Bygge ut og finansiere rekkefølgetiltak på riksvei og fylkesvei.		I hvilken grad oppnår selskapet kommunens formål med selskapet?

2.3 INTERKOMMUNALE SELSKAPER

Selskap	Eierandel	Selskapets formål	Vesentlighet	Risiko
Interkommunalt Arkiv i Rogaland	4,11 %	Selskapet skal arbeide for at arkivmaterialet fra deltakerne eller materiale som disse har ansvar for, blir tatt vare på og gjort tilgjengelig for offentlig bruk, forskning og andre administrative, juridiske og kulturelle formål, i samsvar med arkivloven. Selskapet skal tilby depotplass for deltakernes arkivmateriale, samt veilede deltakerne slik at de har tilfredsstillende oppbevaringsforhold for arkivmateriale. Selskapet skal i samråd med deltakerne arbeide for å utvikle effektive og rasjonelle arkivtjenester hos deltakerne.		<p>IKA skal flytte sin virksomhet til felles Arkivenes Hus på Ullandhaug. At flyttingen faktisk gir økonomisk gevinst og at samlokaliseringsmulighetene hentes ut er sentralt fremover.</p> <p>Selskapet står også overfor betydelige økte oppgaver om kommunereformen resulterer i flere nye kommuner.</p> <p>Digitaliseringsstrategien og økt elektronisk arkivføring har direkte konsekvenser for selskapet.</p>
IVAR	3,71 %	Leverer drikkevann til eierkommunene, motta og behandle avløpsvann fra eierkommunene, samt å motta og behandle avfall fra eierkommunene. Selskapet kan også påta seg andre arbeidsoppgaver eierne og selskapet måtte bli enige om. Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler med kommuner, andre selskaper og virksomheter. Selskapet kan delta på eiersiden i andre selskaper, når dette ligger innenfor de rammer kommuneloven og eventuelle andre lover/forskrifter angir for kommunens deltakelse i selskaper/forretningsdrift.		<p>Risikobildet i selskapet er sammensatt. Dette gjelder både selskapets økonomiske drift (selvkostbasert) og driftssikkerhet (trygg og rasjonell vannforsyning og avløpshåndtering).</p> <p>IVAR har et krevende investeringsprogram. Det planlagte programmet har gjort det nødvendig å utvide lånerammen fra 3 til 5 milliarder kroner. Eierkommunene stiller garantier.</p> <p>På hvilket grunnlag fattes investeringsprogrammet?</p> <p>Gjennomførings-tempo knyttet til investeringsprogrammet er en vesentlig risiko for eierkommunene, da avvik fra budsjettet har direkte økonomiske konsekvenser for gebyrene til innbyggerne og selvkostfondene i kommunene.</p>

				Det er opprettet eget heleid datterselskap som ivaretar næringsdelen. Dette selskapet har investert i en rekke andre virksomheter (tilknyttede selskaper).
Rogaland Revisjon	2,92 %	Rogaland Revisjon IKS skal utføre de lovpålagte revisjonsoppgaver for deltakerne. Rogaland Revisjon IKS kan utføre andre revisjonsoppgaver og rådgivning for deltakerne og kan utføre revisjonsoppgaver og rådgivning for andre selskaper.		<p>Dagens organisering kan medføre at det kompetansemessige forsprang som selskapet har i markedet kan forvitre.</p> <p>Det pågår en prosess med Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS (og gjerne flere kommunale revisjonseenheter etter hvert) om en mulig sammenslåing og omdanning til samvirkeforetak. Saken skal behandles av kommunestyrene i eierkommunene i løpet av høsten 2016.</p> <p>Det kan nevnes risikoer som manglende like konkurransemessige vilkår ettersom offentlig praksis ikke er likestilt med privat praksis. Dette forutsetter nok klarere kompetansekrav til revisjonen og at revisjonsarbeidet underlegges tilsyn av Finansdepartementet (selv om KMD regulerer innholdet i revisjonsarbeidet).</p>
Ryfylke	20,00 %	Føremålet med selskapet er å styrkja regionen gjennom større grad av interkommunalt samarbeid med hovudvekt på alle typar tiltaksarbeid og utviklingsprosjekt. Selskapet kan driva si verksemd dels i eigen regi og dels fungera som tilretteleggar for andre både offentlege og private verksemdar.		I hvilken grad oppnår selskapet det næringspolitiske formålet?
Ryfylke Miljøverk	51,12 %	Å løysa eigarkommunane sine oppgåver innan avfallshandtering på ein best mogeleg måte økonomisk, ressurs- og miljømessig. I arbeidet med desse oppgåvene skal det også takast omsyn til brukarane/innbyggjarane sine ønskje og interesser.		Primært selvkostvirksomhet (husholdningsavfall). Det er flere slike selskap i fylket.

2.4 DELEIDE AKSJESELSKAPER

I deleide selskaper vil det også være andre typer eiere enn kommuner/fylkeskommuner (typisk private eller staten). I deleide selskaper kan det ikke kreves innsyn uten at dette avtales med de andre eierne eller er vedtektsfestet. Det har i prinsippet ingen betydning hvor liten/stor de andre eierne eierandeler er.

Selskap	Eierandel	Selskapets formål	Vesentlighet	Risiko
Admi-senteret	50,00 %	Medvirke til bygging og drift av forretningsbygg på Jørpeland. Samt virksomhet som står i forbindelse med foranstående, herunder å delta i andre selskap med lignende virksomhet.		
Allservice	0,34 %	Gjennom næringsvirksomhet å skape grunnlag for attføring av yrkeshemmede. Formålet med attføringsvirksomheten er avklaring og kvalifisering med sikte på formidling til ordinært arbeidsliv eller utdanning. Bedriften kan også i begrenset omfang gi tilbud om varig sysselsetting for personer som ikke er aktuelle for åpent arbeidsmarked, eller for andre sysselsettingstiltak.		Samme som Avanti Ryfylke.
ByggOpp Rogaland	0,19 %	Koordinere og effektivisere opplæringsvirksomheten innenfor byggfagene samt beslektede fag. Et hovedmål er å gjøre det lettere for bedriftene å ta inn lærlinger og gi undervisning i hele opplæringsplanen. Skolering av voksen arbeidskraft i byggfagene samt beslektede fag ligger også innenfor opplæringskontorets formål.		
Jørpeland Utviklingsselskap	35,00 %	Eie, utvikle og realisere eiendom samt hva hermed står i forbindelse, herunder delta i andre selskaper med lignende virksomhet.		Det er usikkert hvordan etterspørsel og priser for tomter blir i fremtiden.
Lysefjorden Utvikling	5,00 %	Utvikle Lysefjorden som attraksjon og reisemål og bidra til næringsutvikling i og rundt fjorden samt hva hermed står i forbindelse, herunder å delta i andre selskaper med lignende virksomhet.		I hvilken grad oppnår selskapet det næringspolitiske formålet?
Norsk Rørsenter	0,01 %	Et nasjonalt kompetansesenter for vann og avløpssystemer. Selskapet skal utføre og formidle tjenester og produkter, herunder opplæring, etterutdanning, erfaringsutveksling, testing, teknisk assistanse, informasjonsvirksomhet. Selskapet kan delta i andre selskaper, samt enhver virksomhet som står i forbindelse med dette.		
Reisemål Ryfylke	7,06 %	Utføre felles marknadsopplegg og å stimulere til produktutvikling for reiselivsnæringa i Ryfylke. Selskapet kan ellers delta i samarbeidstiltak og i forretningsmessige verksemd relatert til reiseliv.		I hvilken grad oppnår selskapet det næringspolitiske formålet?

2.5 ANDRE SELSKAPSFORMER

Selskap	Eierandel	Selskapets formål	Vesentlighet	Risiko
Biblioteksentralen SA	-	Være et serviceorgan for alle typer offentlige biblioteker. Biblioteksentralen har til oppgave å være hovedleverandør av produkter og tjenester til biblioteker og lignende institusjoner. I tillegg kan Biblioteksentralen delta i/etablere virksomhet med det formål å betjene det totale bok-, informasjon- og kunnskapsmarkedet. Biblioteksentralen skal drives etter vanlige bedriftsøkonomiske prinsipper, slik at det skapes økonomisk trygghet og utviklingsmuligheter og slik at andelseiernes interesser ivaretas på beste måte.		
KLP Kommunal landspensjonskasse (gjensidig forsikringsselskap)	-	Selskapet skal ivareta medlemmenes behov for tjenstepensjonsordninger. Selskapet kan også enten selv eller gjennom deltakelse i andre selskaper tilby andre pensjons- og forsikringsprodukter, og kan delta i eller drive enhver virksomhet som naturlig henger sammen med forsikringsvirksomhet og enhver annen virksomhet som er tillatt for livsforsikringsselskaper, herunder administrasjon og forvaltning av pensjonskasser.		
Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS	-	Tilby sekretariatstjenester til kontrollutvalget i kommunene som har inngått samarbeidsavtalen.		Sårbarhet i drift ved at det er få ansatte.
Ryfylke Friluftsråd IS	1/11	Friluftsråd (Friluftsrådets oppgaver er å sikre friluftsområder og tilrettelegge områder av forskjellig slag til allmenn bruk for medlemskommunenes befolkning)		
Tau Aktivitetshus SA	-	Drive Tau Aktivitetshus som et treningssted samt samlingssted med rom for møter, fester, teaterforestillinger, studierom og andre aktuelle aktiviteter.		

Kommunene Stavanger, Sandnes, Sola, Randaberg, Strand, Rennesøy, Sokndal, Lund, Bjerkreim, Gjesdal, Hå, Finnøy, Forsand, Hjelmeland, Kvitsøy, Klepp og Time benytter seg av tjenestene fra Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS. Virksomheten eies av kommunene Stavanger, Sandnes, Sola, Strand, Randaberg og Rennesøy.

2.6 INDIREKTE EIERSKAP

Kommunen har indirekte eierskap i mange selskaper. Indirekte eierskap er når kommunens selskaper har eierandeler i andre selskaper (datterselskaper, datterdatterselskaper, tilknyttede selskaper etc.).⁸ I tillegg kan selskapene ha eierandeler i hverandre og kommunen vil derfor også kunne ha et visst indirekte eierskap på den måten.

Det er særlig disse selskapene som har datterselskaper mv.:

- Lyse AS
- IVAR IKS

Tabell 2 Kommunens selskaper (indirekte eierskap) - Utvalgte datterselskaper mv	
Blant de mest kjente selskapene er følgende:	
Morselskap	Datterselskaper mv
Lyse AS	Lyse Elnett AS, Lyse Neo AS, Lyse Elnett AS, Altibox AS, Lyse Dialog AS, Lyse Fiberinvest AS, Lyse Produksjon AS, Lyse Fiber AS, Lyse Energisalg AS, Lyse IT AS, NorAlarm AS, Lyse Smart AS, Forus Energigjenvinning KS, Forus Energigjenvinning AS, Forus Energigjenvinning 2 AS, Lyse Sentralnett AS, Skangass AS, Lyse Kraft AS, Sira Kvina Kraftselskap DA
IVAR IKS	IVAR Næring AS, Forus Energigjenvinning KS, Forus Energigjenvinning 2 AS

Av sentrale og viktige datterselskaper kan spesielt nevnes Lyse Elnett AS.

Lyse Elnett AS er eiernes nettselskap (med unntak for de eierne som har eget nettselskap).

Selskapets vedtektsfestede formål
Bygge og drive rasjonelle og sikre overføringsnett for energidistribusjon fra produksjon til forbruker, være en kundeorientert aktør, tilby tjenester med eksternt markedspotensial som har relevans til kjernevirksomheten, drive annen virksomhet i forbindelse med ovennevnt samt delta i andre selskap innen rammen av ovennevnte formål.

ANDRE SELSKAPSFORHOLD

I tillegg tas det med at Strand er partner i næringsutviklingsselskapet Greater Stavanger AS. Dette selskapet er heleid av Forus Næringspark AS. Forus Næringspark AS har tre eiere (Stavanger, Sandnes og Sola). Mange andre kommuner er imidlertid partnere i Greater Stavanger AS og har medlemmer i styret. Strand har ett styremedlem på deling med Hjelmeland. Det er pr. dato 14 partnerkommuner samt Rogaland fylkeskommune.

⁸ Datterselskaper og datterdatterselskaper er selskaper som er over 50 % eid/kontrollert av et annet selskap (morselskapet). Det vises til aksjeloven § 1-3. Som tilknyttet selskap regnes selskap hvor morselskapet har betydelig innflytelse. Betydelig innflytelse anses normalt å foreligge når morselskapet eier/kontrollerer minst 20 % av aksjene. Det vises til regnskapsloven § 1-4.

3 FORSLAG SELSKAPSKONTROLLER

3.1 UTFØRTE SELSKAPSKONTROLLER 2004–2015

Det er i perioden 2004-2015 utført selskapskontroller (med forvaltningsrevisjon) i 8 av kommunens selskaper. To selskaper har hatt to selskapskontroller i perioden; Ryfylke Miljøverk IKS og Lyse AS.

En selskapskontroll av ett selskap vil omfatte dette selskapet og heleide datterselskaper. Andre datterselskaper og tilknyttede selskaper vil bli omtalt, men i utgangspunktet ikke spesielt kontrollert. Dette kommer an på hvilken drift/funksjon som er lagt i disse selskapene.

Tabell 3 Oversikt over utførte selskapskontroller som gjelder Strand kommune⁹

Gjennomført av Rogaland Revisjon IKS:

- 2005: Allservice AS
- 2006: Ryfylke Miljøverk IKS
- 2007: Avanti Ryfylke AS
- 2007: Ryfylke-kommunane IKS
- 2008: Lyse Energi AS
- 2010: IVAR IKS
- 2011: Ryfylke Miljøverk IKS
- 2013: Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS
- 2015: Lyse AS

Gjennomført av andre:

- 2011: Rogaland Revisjon IKS (Utført av ReVisor AS)

Det er under arbeid en ny selskapskontroll av IVAR IKS. Kontrollen tar også for seg datterselskaper mv. Dette gjelder bl.a. energigjenvinningselskapene.

KOMMUNENS EIERSKAPSMELDING

Kommunen har utarbeidet eierskapsmelding med overordnede prinsipper for eierstyringen og oversikt over selskapene. Denne er fra 2010.

Vi hadde i 2013 et **eierskapsforvaltningsprosjekt** for kommunen. Dette omhandlet kommunens eierskapsmelding og eieroppfølgingen av alle kommunens selskaper og var en ren eierskapskontroll.

⁹ Selskapskontroller ble hjemlet i kommuneloven fra 01.07.04. Kontrollene er blitt samordnet med de andre kommunale eierne. Allservice AS hadde også private eiere, men hvor vi fikk innsyn fra ledelsen i selskapet. Rapporten her kunne imidlertid ikke offentliggjøres på vanlig måte av hensyn til de private eierne. Ryfylke-kommunane IKS og Lyse Energi AS heter i dag Ryfylke IKS og Lyse AS.

3.2 FORSLAG SELSKAPSKONTROLLER 2016– 2019

Forslag settes opp av KU ved deres behandling av denne analysen.

Rogaland Revisjon IKS

Lagårdsveien 78
4010 Stavanger

Tlf 40 00 52 00
Faks 51 53 40 03

www.rogaland-revisjon.no